

Případová studie 8: Živá komunita Pomalší

Abstrakt

Případová studie je zaměřena na projekt *Živá komunita Pomalší*, který reaguje na problémy jako nízká aktivizace komunity, chybějící podpora a zázemí pro komunitní život a nedostupná odborná pomoc pro rodiny s dětmi, mládež a dospívající. V území se nachází řada nově příchozích obyvatel, ale také řada rodin, které dojíždí za prací přes hranice. To nese zvýšené riziko výskytu a vzniku ohrožených a vyloučených oblastí, kterých je v regionu několik. Projekt v tomto

kontextu umožnil komplexně podporovat různé komunity v území, s využitím různých metod a přístupů. Dále umožnil realizaci nových aktivit na podporu participace v území (např. seniorský senát, participativní rozpočet) a zřídit pracovní pozici case manažera, který umožňuje provazbu na sociální služby. Tématem bylo také řešení problémů spojených s energetickou chudobou, podpora rodin a zvyšování povědomí o environmentálních otázkách. Aktivitu projektu vycházely z dlouhodobé zkušenosti místní akční skupiny (MAS) a komunitního plánování sociálních služeb.

Předmět případové studie

Projekt je zaměřený na **posilování komunitního života a prevenci sociálního vyloučení lidí v komunitě**. Území MAS se potýká s větším výskytem ohrožených rodin a dětí, je zde vysoká míra zadluženosti, či problém s dostupností bydlení a obecně s dostupností regionu. Cílem projektu je stabilizace rodin, zlepšení situace sociálně znevýhodněných, aktivizace komunity a posílení její soběstačnosti. Prostřednictvím aktivního zapojení obyvatel mělo dojít také ke zlepšení dostupnosti péče.

MAS Pomalší a spolupráce v území

Projekt realizuje **MAS Pomalší** s partnerem – organizací ICOS o.p.s., Partner zajišťuje klíčovou aktivitu č. 4 (KA4) – Podpora rodin v ohrožení, ve které poskytuje komplexní formy podpory jako je edukace a konzultace, rodinné poradenství, individuální nebo párové terapie i mediace v rodině. MAS má v území dále řadu stabilních partnerů, se kterými je v častém kontaktu. Díky nim také mohlo dojít k nastavení parametrů a témat projektu tak, aby odpovídal potřebám v území a obsahoval nepokryté oblasti.

Příklad dobré praxe – využívání metodik a nových řešení pro aktivizaci komunity

Přidanou hodnotou projektu je díky naplňování principů LEADER / CLLD především **podpora komunity a místních lídrů**. MAS se při realizaci **aktivit opírá o metodiky a zkušenosti jiných organizací a regionů**. Využívána je metoda ABCD (Asset Based Community Development neboli komunitní rozvoj založený na místních zdrojích) a metoda HCD (Human-Centered Design). MAS zapojuje cílovou skupinu seniorů při identifikaci

Spolufinancováno
Evropskou unií

potřeb, využívá hloubkové strukturované rozhovory s cílovými skupinami. Metoda HCD spočívá v zapojení komunity do celého procesu řešení problémů a dosahování změn – je kladen důraz na potřeby, zkušenosti a znalosti členů komunity, aby bylo dosaženo efektivních a udržitelných řešení. Je na cílové skupině, aby realizovala aktivity, o které má zájem. Pro podporu rodin je využívána Cochemská praxe, tedy interdisciplinární řešení rodinných situací.

„Využili jsme metodu HCD, většinu si dělali senioři sami, včetně distribuce dotazníků. Výsledky se prezentovaly veřejně, byly přizvány i Prachatice, na základě této aktivity vznikl seniorský senát v Kaplici, coby poradní orgán města. Využíváme i designéry služeb pro práci s dětmi na školách, příkladem je participativní rozpočet.“

- Zástupce realizačního týmu

Projekt pracuje s několika cílovými skupinami, mezi které se řadí **sociálně vyloučené osoby a osoby sociálním vyloučením ohrožené, rodiny v nepříznivé sociální situaci, senioři a veřejnost**. Při pohledu na problémy cílové skupiny je v území patrná disproporce mezi jihem a severem. Především v jižní části regionu existuje riziko exekucí, sociálního vyloučení nebo nižšího vzdělání. Pro menší obce v území MAS je pak problematická dostupnost služeb, jako je psychologická podpora nebo podpora při vzdělávání. Absence preventivních mechanismů je pro rodiny velkým ohrožením. Konkrétní přínosy projektu pro cílové skupiny shrnuje schéma níže.

Díky projektu se podařilo přispět ke zlepšení situace napříč cílovými skupinami. Pro **osoby ohrožené sociálním vyloučením** byl významným přínosem především vznik bezpečného prostoru, kde mohly navázat kontakt s odbornou pomocí. **Rodinám s dětmi v nepříznivé sociální situaci** byla nabídnuta komplexní podpora. Pro **seniory** je konkrétním posunem například vznik seniorského senátu v Kaplici. Tato aktivita je příkladem zplnomocnění této skupiny a tvorby ustálené komunity.

V aktivitě prevence problémů spojených s energetickou chudobou probíhá osvěta v komunitě ohledně energetických úspor prostřednictvím praktických ukázek, měření, poradenství a vzdělávání.

Posílení kompetencí, samostatnosti a aktivní role komunity prostřednictvím zavádění metodik a aktivit zaměřených na rozvoj místních lídrů

Lepší orientace v tématu energetické chudoby a dostupné pomoci díky preventivním aktivitám na řešení energetické chudoby.

Tvorba sociálních vazeb a pocit sounáležitosti s územím díky komunitním a environmentálním aktivitám.

Spolufinancováno
Evropskou unií

- ▶ Díky MAS dochází k **propojování a spolupráci aktérů napříč sektory**. MAS má v území partnery, se kterými dlouhodobě spolupracuje. Zároveň má odborné znalosti a umí zajišťovat informovanost napříč obcemi. V sociální oblasti je realizováno komunitní plánování, které zajišťuje zkušenost s cílovou skupinou.
- ▶ Vznikají **synergické efekty**, příkladem je **propojování energetického poradenství se sociální prací**. Důkazem zapojení inovativního přístupu je **Cochemská praxe**, jejímž cílem je minimalizovat konflikt mezi rodiči při rozchodu nebo rozvodu a ochránit zájmy dítěte. Díky projektu tak bylo implementováno inovativní řešení a zakryta bílá místa v oblasti ochrany dětí. Realizace projektů dává MAS prostor pro **inovativních řešení a provazby** v různých oblastech.
- ▶ Zaměstnanci MAS mají **velmi dobrou znalost místního kontextu** – problémy území tak řeší lidé, kteří v něm přímo žijí. To umožňuje řešit situaci do detailů. MAS se díky provázanosti na místní partnery daří **identifikovat potřeby zespolu od místních aktérů**. Příkladem je komunikace se sociálním odborem jedné z místních obcí, nebo komunikace se svazkem obcí. MAS díky tomu vnímá komplexnost místních problémů, ale také nově vyvstávající témata, jako například vyšší počet příchozích z Ukrajiny. V reakci vznikla pozice case manažerky a probíhá spolupráce s Centrem na podporu integrace cizinců pro Jihočeský kraj. MAS má také **komunitní rozměr**. V území probíhají společenská a komunitní setkání, pop-up akce, či spolupráce se školami např. skrze participativní rozpočet, kdy si děti zkouší, jak něco změnit a je tak podporováno místní lídrovství.

- Důležitou součástí nejen komunitních aktivit v území jsou **místní lídři**, kteří si berou na starost některé z témat a následně jej přenášejí do celého území. Místní lídři pomáhají aktivizaci území, ale také řešení místních problémů.
- MAS chválí **nastavení požadavků a komunikaci s řídicím orgánem**, celkově je spolupráce hodnocena nad rámec standardu. Pozitivně je vnímáno i nastavení výzvy, která se snaží postihnout všechna relevantní témata a umožňuje vyzkoušet nové aktivity a nápady.
- ✗ Naopak problémem bylo sehnat a **zajistit vhodné prostory pro setkávání**, což je opakující se problém venkovských oblastí a menších měst.
- ✗ Do budoucna je potřeba podporovat větší **oslovení mladé generace**, protože právě tato důležitá skupina z území často odchází.
- ✗ Jako rušivé byly uvedeny některé náležitosti projektu, především pak **podmínka monitorovacích listů a prezenčních listin** v rámci komunitních aktivit.